

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням приймальної комісії Одеського державного університету внутрішніх справ від 29 квітня 2024 року, протокол № 6

Голова приймальної комісії

[Signature]
Дмитро ШВЕЦЬ

**ПРОГРАМА
ЗІ СПІВБЕСІДИ**

**для осіб, які не склали національний мультипредметний тест (НМТ),
зовнішнє незалежне оцінювання (ЗНО) відповідно до
Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти в ОДУВС**

**для вступу до Одеського державного університету внутрішніх справ
для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за
спеціальностями 081 «Право», 053 «Психологія»,
262 «Правоохоронна діяльність»**

Програма для складання вступного випробування зі співбесіди для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальностями 081 «Право», 053 «Психологія», 262 «Правоохоронна діяльність» для абітурієнтів, які вступають на основі повної загальної середньої освіти та на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, освітнього ступеня молодшого бакалавра.

Одеса: Одеський державний університет внутрішніх справ, 2024.

Розробники:

Ситько О.М., Тягнирядно Є.В.

Матвєєва Л.Г., Тарасенко Л.Б.

Ситько О.М., Драпалюк К.І.

ЗМІСТ

ВСТУП

1. Інформаційний обсяг.
2. Орієнтовний перелік питань до вступного випробування
3. Рекомендована література

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ

ВСТУП

Програма вступного випробування з української мови для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для абітурієнтів Одеського державного університету внутрішніх справ розроблена з урахуванням чинних програм з української мови для 5-9 класів та програм для профільного навчання учнів 10-11 класів та відповідає Програмі зовнішнього незалежного оцінювання з української мови для осіб, які бажають здобувати вищу освіту на основі повної загальної середньої освіти.

Метою вступного випробування з української мови є виявлення рівня сформованості мовної компетентності вступника, визначення відповідності навчальних досягнень учня освітньому стандарту.

Програма передбачає перевірку сформованих в учнів знання та загально предметних мовних умінь:

- адекватно самостійно оцінювати правильність виконання дій і вносити необхідні корективи у виконання завдань;
- комунікативні – володіння усним і писемним мовленням; уміння налагоджувати спілкування; чути і розуміти інших, з повагою ставитися до чужих думок; брати участь у діалозі тощо;
- інформаційні – формулювати питання до тексту; представляти прочитане;
- пізнавальні (когнітивні) – уміння аналізувати, систематизувати, оцінювати навчальний матеріал, робити узагальнення і висновки, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, виокремлювати головне тощо.

Матеріал програми розподілено за такими розділами: «Українська мова» («Фонетика. Графіка», «Лексикологія. Фразеологія», «Будова слова. Словотвір», «Морфологія», «Синтаксис», «Стилістика», «Орфоепія», «Орфографія»).

Тестові завдання вступного випробування з української мови мають на меті визначення можливості вступників засвоювати відповідні фахові навчальні програми для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр».

Усі розроблені варіанти мають однаковий ступінь складності, що дає можливість об'єктивно і якісно оцінити знання кандидата на навчання з цієї дисципліни.

Інформаційний обсяг УКРАЇНСЬКА МОВА

Тема 1. Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія

Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови. Звуки мови й звуки мовлення. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінки і глухі. Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв *я, ю, є, ї, щ*. Склад. Складоподіл. Наголос, наголошені й ненаголошені склади. Уподібнення приголосних звуків. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування *у-в, і-й*.

Орфоепія

Вимова голосних (наголошених і ненаголошених). Вимова приголосних звуків:

- 1) [дж], [дз], [дз'];
- 2) [г];
- 3) [ж], [ч], [ш], [дж];
- 4) груп приголосних (уподібнення, спрощення);
- 5) м'яких приголосних;
- 6) подовжених приголосних.

Вимова слів з апострофом.

Орфографія

Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [е], [и], [о] в коренях слів. Спрощення в групах приголосних. Сполучення *йо,ьо*. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Позначення чергування приголосних звуків на письмі. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Написання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис *н* та *nn* у прикметниках, дієприкметниках, *не* з різними частинами мови. Особливості написання числівників. Написання окремо (сполучень прислівникового типу), разом і через дефіс (прислівників, службових частин мови, вигуків).

Тема 2. Лексикологія. Фразеологія

Лексикологія як учення про слово. Ознаки слова як мовної одиниці. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноновживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Лексика української мови з погляду активного й пасивного вживання. Застарілі

й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про стійкі сполуки слів і вирази. **Фразеологізми.** Приказки, прислів'я, афоризми.

Тема 3. Будова слова. Словотвір

Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення.

Словотвір. Твірні основи при словотворенні. Основа похідна й непохідна. Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, префіксально-суфіксальний, суфіксальний, безсуфіксальний, складання слів або основ, перехід з однієї частини мови в іншу. Основні способи творення іменників, прикметників, дієслів, прислівників. Складні слова. Способи їх творення. Сполучні голосні [о], [е] у складних словах.

Тема 4. Морфологія

Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови.

Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Іменники спільного роду. Число іменників. Іменники, що вживаються в обох числових формах. Іменники, що мають лише форму однини або лише форму множини. Відмінки іменників. Відміни іменників: перша, друга, третя, четверта. Поділ іменників першої та другої відмін на групи. Особливості вживання та написання відмінкових форм. Букви *-а(-я)*, *-у(-ю)* в закінченнях іменників другої відміни. Відмінювання іменників, що мають лише форму множини. Невідмінювані іменники в українській мові. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові.

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням: якісні, відносні та присвійні. Явища взаємопереходу прикметників з одного розряду в інший. Якісні прикметники. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста та складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Повні й короткі форми якісних прикметників. Особливості відмінювання прикметників (тверда та м'яка групи).

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди числівників за значенням: кількісні (на позначення цілих чисел, дробові, збірні) й порядкові. Групи числівників за будовою: прості й складені. Типи відмінювання кількісних числівників:

- 1) *один, одна;*
- 2) *два, три, чотири;*
- 3) *від п'яти до двадцяти, тридцять, п'ятдесят ... вісімдесят;*
- 4) *сорок, дев'яносто, сто;*
- 5) *двісті – дев'ятсот;*
- 6) *нуль, тисяча, мільйон, мільярд;*
- 7) *збірні;*
- 8) *дробові.*

Порядкові числівники, особливості їх відмінювання.

Особливості правопису числівників.

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Співвіднесеність займенників з іменниками, прикметниками й числівниками. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні. Особливості їх відмінювання. Творення і правопис неозначених і заперечних займенників.

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на *-но*, *-то*). Безособові дієслова. Види дієслів: доконаний і недоконаний. Творення видових форм. Часи дієслова: минулий, теперішній, майбутній. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного і наказового способів дієслів. Словозміна дієслів I і II дієвідміни. Особові і числові форми дієслів (теперішнього і майбутнього часу й наказового способу). Родові і числові форми дієслів (минулого часу й умовного способу). Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього і майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні і пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на *-но*, *-то*.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот.

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Правопис прислівників на *-о*, *-е*, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання прислівників разом і через дефіс.

Прийменник як службова частина мови. Групи прийменників за походженням: непохідні (первинні) й похідні (вторинні, утворені від інших слів). Групи прийменників за будовою: прості, складні й складені. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, протиставні, розділові) й підрядні (часові, причинові, умовні, способу дії, мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні, наслідкові). Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені).

Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні.

Вигук як частина мови. Групи вигуків за походженням: непохідні й похідні. Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова.

Тема 5. Синтаксис

Завдання синтаксису. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення.

Словосполучення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені.

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю засобів ускладнення (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання).

Просте двоскладне речення. Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Особливості узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний). Способи їх вираження.

Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні. Означення узгоджене й неузгоджене. Прикладка як різновид означення. Додаток. Типи обставин за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин. Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні (обставина способу дії, присудок).

Односкладні речення. Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні). Способи вираження головних членів односкладних речень. Розділові знаки в односкладному реченні.

Речення з однорідними членами. Узагальнюючі слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Звертання непоширені й поширені. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнюючі члени речення. Розділові знаки в реченні з однорідними членами.

Складне речення. Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному:

- 1) інтонація та сполучники або сполучні слова;
- 2) інтонація.

Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Складносурядне речення. Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення.

Складнопідрядне речення, його будова. Головне й підрядне речення. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку у складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умовні, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, їх типи за характером зв'язку між частинами:

- 1) складнопідрядні речення з послідовною підрядністю;
- 2) складнопідрядні речення з однорідною підрядністю;
- 3) складнопідрядні речення з неоднорідною підрядністю.

Безсполучникове складне речення. Типи безсполучникових складних речень за характером смислових відношень між складовими частинами-реченнями:

- 1) з однорідними частинами-реченнями (рівноправними);
- 2) з неоднорідними частинами (пояснюваною і пояснювальною). Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.

Способи відтворення чужого мовлення. Пряма й непряма мова. Речення з прямою мовою. Слова автора. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог.

Тема 6. Стилїстика

Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їх основні ознаки, функції.

Тема 7. Розвиток мовлення

Розділам «Стилїстика» та «Розвиток мовлення» буде приділено дещо менше уваги з огляду на комп'ютерний формат тестування, який, зокрема, унеможлиблює використання завдань на надання письмової розгорнутої чи короткої відповіді.

Тест з української мови налічуватиме **30 завдань різних форм**: з вибором однієї правильної відповіді з чотирьох варіантів (10 завдань), з вибором однієї правильної відповіді з п'яти варіантів (15 завдань), на встановлення відповідності (5 завдань).

Завдання з української мови оцінюватимуть відповідно до схеми нарахування балів, застосовуваної в ЗНО. Тобто по 1 тестовому балу буде нараховано за кожну правильну відповідь на завдання з вибором однієї

правильної відповіді та за кожен правильно визначену логічну пару в завданнях на встановлення відповідності. Отже, **за виконання завдань з української мови можна буде отримати від 0 до 45 балів.**

Свій результат (тобто кількість набраних балів за правильно виконані завдання тесту з української мови) учасники тестування знатимуть після завершення роботи над НМТ. За таблицею переведення тестових балів результат кожного блоку буде переведено в рейтингову оцінку за шкалою 100–200 балів.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА МОВА»

1. Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія.
2. Лексикологія. Фразеологія.
3. Будова слова. Словотвір.
4. Морфологія.
 - 4.1. Іменник.
 - 4.2. Прикметник.
 - 4.3. Числівник.
 - 4.4. Займенник.
 - 4.5. Дієслово.
 - 4.6. Прислівник.
 - 4.7. Службові частини мови.
 - 4.8. Вигук.
5. Синтаксис.
 - 5.1. Речення.
 - 5.2. Просте двоскладне речення.
 - 5.3. Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні.
 - 5.4. Односкладні речення.
 - 5.5. Просте ускладнене речення.
 - 5.6. Складне речення. Складносурядне речення. Складнопідрядне речення. Безполучникове складне речення.
 - 5.7. Складне речення з різними видами зв'язку.
6. Способи відтворення чужого мовлення.
7. Стилїстика.
8. Розвиток мовлення.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА МОВА»

Нормативно-правові акти

1. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 21, ст.81.

Основна

1. Авраменко О. Українська мова: теорія в таблицях. Київ: Грамота, 2023. 232 с.
2. Авраменко О. Українська мова. Тестові завдання у форматі МНТ. Київ: Талант, 2023. 64 с.
3. Авраменко О., Блажко М. Українська мова та література. Частина 1. Київ: Грамота, 2022. 496 с.
4. Гриценко Т.Б. Українська мова та культура мовлення: навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2020.
5. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спрямування: навчальний посібник. К.: Каравела, 2023. 352 с.
6. Ткачук Т.П. Українська мова. Комплексне видання для підготовки до ЗНО і ДПА. Ч. 2. Тести. ЗНО. Київ: Талант, 2023. 144 с.
7. Український правопис / НАН України, Інститут мовознавства ім. О.О.Потебні; Інститут української мови. К., 2019.

Допоміжна

8. Українська мова: Комплексне видання для підготовки до ЗНО+ДПА 2017: навч. посіб. / О.В. Дияк, В.М. Прудка, В.В. Заболотний. К.: Літера ЛТД, 2016. 430 с.
9. Шевчук С.В., Лобода Т.М. Практикум з української мови: Модульний курс: навч. посіб. К.: Алерта, 2020. 284 с.
10. Шевчук С.В., Кабиш О.О., Клименко І.В. Українська мова. Комплексна підготовка до тестування: навчальний посібник. К.: Арій, 2017.
11. Шевчук С. В., Кабиш О. О., Клименко І. В. Сучасна українська літературна мова. Київ: Алерта, 2017. 544 с.
12. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови. К.: Освіта, 2020. 254 с.

Інформаційні ресурси

1. www.litopys.org.ua – Українська мова. Енциклопедія
2. www.mova.info - Лінгвістичний портал Мова. info
3. www.novamova.com.ua – Мовна школа «Нова мова»
4. www.pereklad.kiev.ua – Бюро перекладів в Києві
5. www.pravopys.net – Український правопис 2019
6. www.rozum.org.ua – Словники он-лайн

ВСТУП

Програма вступного випробування з історії України для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для абітурієнтів Одеського державного університету внутрішніх справ складено з урахуванням цілей, вимог і змісту навчання історії в школі, закладених у Державному стандарті освіти та чинній програмі з історії України для 11-річної школи.

Метою вступного випробування з історії України є оцінювання рівня сформованості історичної компетентності випускника школи, визначення відповідності навчальних досягнень учня освітньому стандарту та чинній навчальній програмі.

Хронологічно програма охоплює теми шкільного курсу історії України, що стосуються подій другої половини XVI – початку XXI ст.

Вона передбачає перевірку сформованих у абітурієнтів знань про основні політичні, соціально-економічні, культурні події, явища та процеси минулого, діяльність видатних історичних діячів, а також сформованості в абітурієнтів загальнопредметних історичних умінь.

Тестові завдання мають на меті перевірити такі знання й уміння абітурієнтів:

- історичні дати, хронологічні межі, періоди найважливіших подій і процесів, поняття, місця подій, обставини, учасників подій, результати подій, пам'ятки культури;

- визначати хронологічні межі соціально-економічних і політичних подій, їх послідовність та синхронність, встановлювати відповідність між явищами, процесами, подіями та періодами, епохами;

- описувати хід, зовнішні ознаки подій, пам'ятки культури різних епох;

- визначати та характеризувати істотні характерні риси, складові, етапи, віхи подій, явищ і процесів минулого, діяльність видатних історичних постатей;

- встановлювати відповідність між одиночними фактами і типовими загальними явищами, групувати (класифікувати) факти за вказаною ознакою;

- розпізнавати найвидатніші культурні пам'ятки, описувати їх, визначати архітектурно-стильові та мистецько-стильові відмінності пам'яток різних періодів історії України, розкривати їхнє значення в українській культурній спадщині;

- визначати найважливіші зміни, що відбувалися в житті людства, значення найважливіших подій в історії України;

- встановлювати причини та наслідки подій і явищ, оцінювати їх значення;

- давати визначення історичних понять й термінів, пояснювати їх і доречно вживати;

- працювати з історичними документами різного змісту, а саме: встановлювати відповідність між змістом фрагмента документа та певною епохою, аналізувати зміст фрагмента історичного документа та пояснювати основні ідеї, які він висвітлює.

Тест з історії України міститиме 30 завдань різних форм: із вибором однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих варіантів (20 завдань), на встановлення відповідності («логічні пари») (4 завдання), на встановлення послідовності (3 завдання), з вибором трьох відповідей із семи запропонованих варіантів (3 завдання). Завдання з історії України оцінюватимуться відповідно до такої схеми нарахування балів:

- по 1 тестовому балу буде нараховано за кожну правильну відповідь на завдання з вибором однієї правильної відповіді;

- по 1 тестовому балу — за кожну правильно визначену «логічну пару» в завданнях на встановлення відповідності;

у завданнях на послідовність:

• по 3 тестових бали, якщо правильно буде вказано послідовність усіх подій (явищ, фактів, процесів тощо);

• по 2 тестових бали, якщо правильно буде вказано першу й останню події (перші й останні явища, факти, процеси тощо);

• по 1 тестовому балу, якщо правильно буде вказано або першу, або останню подію (або перше, або останнє явище, або перший, або останній факт, процес тощо);

• по 0 тестових балів, якщо неправильно буде вказано першу й останню події (перші й останні явища, факти, процеси тощо) або відповіді на завдання не буде надано;

• по 1 тестовому балу за кожен правильно вказаний варіант відповіді із трьох можливих при виборі із семи запропонованих варіантів.

Інформаційний обсяг ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Тема 1. Українські землі у складі Речі Посполитої в другій половині XVI ст.

Люблінська унія та її вплив на українські землі. Зміни в соціальній структурі українського суспільства. Виникнення Запорозької Січі. Повстання 1590-х рр. Братський рух. Утворення УГКЦ. Культура й духовність.

Тема 2. Українські землі у складі Речі Посполитої в першій половині XVII ст.

Зміни в соціально-економічному житті. Морські походи козаків. Участь українського козацтва у війнах Речі Посполитої проти Московського царства та Османської імперії. Козацькі повстання 1620-1630-х рр. «Ординація Війська Запорозького...». Культура. Відновлення вищої православної церковної ієрархії 1620 р. Духовність.

Тема 3. Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.

Національно-визвольна війна українського народу. Зміни в суспільно-політичному житті. Утворення української козацької держави - Війська Запорозького. Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність уряду Богдана Хмельницького.

Тема 4. Козацька Україна наприкінці 50 - 80-х рр. XVII ст.

Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність гетьманів козацької України 50 - 80-х рр. XVII ст. Занепад Правобережжя. Запорозька Січ у складі Гетьманщини. Адміністративно-територіальний устрій Слобідської України.

Тема 5. Українські землі наприкінці XVII - в першій половині XVIII ст

Гетьманщина в 1687-1709 рр. Повстання під проводом Семена Палія (1702-1704 рр.). Північна війна і Україна. Внутрішньополітична діяльність гетьманів козацької України 20 - 30-х рр. XVIII ст. Обмеження автономії Гетьманщини. Діяльність Першої Малоросійської колегії, «Правління Гетьманського уряду» (1734-1750 рр.). Культура. Києво-Могилянська академія. Духовність.

Тема 6. Українські землі в другій половині XVIII ст.

Внутрішня політика останнього очільника Гетьманщини. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Ліквідація Запорозької Січі. Ліквідація автономії Гетьманщини. Опришківський та гайдамацький рухи. Зміни в політичному становищі Правобережної України та західноукраїнських земель після поділів Речі Посполитої (1772, 1793, 1795 рр.). Реформи Марії Терезії та Йосифа II та їх вплив на українські землі. Культура й духовність.

Тема 7. Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII - в першій половині XIX ст.

Адміністративно-територіальний поділ українських земель у складі Російської імперії. Українське національне відродження: початок, періоди й особливості. Відновлення українського козацтва в час французько-російської війни. КирилоМефодіївське братство. Поширення в Україні російського та польського суспільних рухів. Початок промислового перевороту.

Тема 8. Українські землі у складі Австрійської імперії наприкінці XVIII - в першій половині XIX ст.

Адміністративно-територіальний поділ західноукраїнських земель. Початок національного відродження. Діяльність «Руської трійці». Альманах «Русалка Дністровая». Західноукраїнські землі в європейській революції 1848- 1849 рр. Діяльність Головної Руської Ради (1848-1851 рр.). Досвід парламентаризму.

Тема 9. Культура України кінця XVIII- першої половини XIX ст.

Освіта, наука, література, образотворче мистецтво, архітектура. «Історія русів». Галицько-руська матиця. Собор руських вчених.

Тема 10. Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст.

Події Кримської війни 1853- 1856 рр. на українських землях та поразка Російської імперії. Реформи 1860-1870-хрр. і процеси модернізації в Україні. Українські підприємці. Політика російського царизму щодо України. Розвиток громадівського руху. Журнали «Основа», «Громада», «Київська старина». Діяльність «Південно-Західного відділу Російського географічного товариства» (1873-1876 рр.). Братство тарасівців. Національне відродження кримськотатарського народу.

Тема 11. Українські землі у складі Австро-Угорщини в другій половині XIX ст.

Політика австрійського уряду щодо західноукраїнських земель. Діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта». Українські видання: «Правда», «Діло», «Записки Наукового товариства імені Шевченка». Розвиток кооперативного руху. Трудова еміграція. Політизація українського національного руху та утворення перших політичних партій.

Тема 12. Культура України в другій половині XIX - на початку XX ст.

Піднесення української культури. Розвиток освіти, науки, літератури, музичного, образотворчого, театрального мистецтва. Українські підприємці-благодійники. Релігія і церква.

Тема 13. Українські землі у складі Російської імперії в 1900-1914 рр.

Утворення монополістичних об'єднань в Україні. Земельна реформа Петра Столипіна та її вплив на Україну. Консолідація української нації. Створення політичних партій Наддніпрянщини. Самостійницька й автономістська течії в національному русі. Події революції 1905-1907 рр. в Україні. Діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах. Діяльність «Просвіти». Посилення російського імперського наступу на Україну в 1907—1914 рр.

Тема 14. Українські землі у складі Австро-Угорщини в 1900-1914 рр.

Становище промисловості та сільського господарства. Радикалізація українського політичного руху. Вплив УГКЦ на формування національної свідомості населення західноукраїнських земель.

Тема 15. Україна в роки Першої світової війни

Україна в геополітичних планах країн Антанти і Центральних держав. Війна та українські політичні сили. Головна українська рада. Союз визволення України. Загальна українська рада. Воєнні дії на території України в 1914—1917 рр. Українці в арміях воюючих держав. Українські січові стрільці. Політика Російської імперії та Австро-Угорщини на українських землях у 1914-1917 рр.

Тема 16. Початок Української революції

Революційні події в Україні в 1917- на початку 1918 р. Українізація армії. Еволюція поглядів політичних сил України в питанні самовизначення. Універсали Української Центральної Ради. Відносини УЦР з Тимчасовим урядом та більшовицькою Росією. Проголошення УНР. Кримськотатарський національний рух. «Всеукраїнський з'їзд рад» у м. Харків. Перша війна більшовицької Росії з УНР. Бій біля станції Крути. Події 1917 р. в Криму. Проголошення незалежності УНР. Окупація більшовицькою Росією України. Берестейський мирний договір. Вигнання більшовиків із території УНР. Похід Петра Болбочана на Крим. Конституція УНР.

Тема 17. Розгортання Української революції. Боротьба за відновлення державності

Гетьманський переворот. Українська Держава. Західноукраїнська Народна Республіка. Український національний рух на Буковині й у Закарпатті. Акт злуки УНР та ЗУНР. Українсько-польська війна 1918-1919 рр. Директорія. Друга війна більшовицької Росії з УНР. Більшовицький режим в Україні. Ухвалення Конституції УСРР 1919 р. Політика воєнного комунізму. Червоний терор. Військова інтервенція Антанти на півдні України. Денікінський режим в Україні. Повернення більшовицької влади. Перший Зимовий похід. Варшавська угода між УНР та Польщею. Польсько-радянська війна на території України. Другий Зимовий похід армії УНР. Холодноярська республіка (1919-1922 рр.). Культура та духовність

Тема 18. Встановлення комуністичного тоталітарного режиму в Україні

Масовий голод у південних губерніях УСРР. Антирелігійна кампанія. Неп в УСРР. Вхідження УСРР до складу СРСР. Утворення Кримської АСРР. Національна політика радянської влади в УСРР. Молдавська АСРР. Суспільно-політичне життя. Ліквідація багатопартійності. Політика коренізації/українізації в УСРР. Згорання непу і перехід до директивної економіки. Індустріалізація. Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих. Культура. Духовне життя.

Тема 19. Утвердження більшовицького тоталітарного режиму в Україні

Форсована індустріалізація. Насильницька колективізація. Примусові хлібозаготівлі. Опір селянства. Голодомор 1932—1933 рр. - геноцид Українського народу. Масштаби та наслідки Голодомору. Масові репресії та їх ідеологічне виправдання більшовицьким режимом. Політичні процеси 1920-х - початку 1930-х рр. Згорання українізації. Ідеологізація суспільного життя в Україні. Культ особи. Великий терор. Биківня та інші місця масових поховань жертв репресій. Національно-демографічні зміни. Розстріляне відродження. Антирелігійна кампанія.

Тема 20. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період

Правовий статус українських земель у складі Польщі. Національна політика та міжнаціональні відносини. Економічне і соціальне становище населення. Українська кооперація. Просвітні організації краю. Українські політичні і громадські організації. Українська військова організація та ОУН. Українські землі у складі Румунії. Татарбунарське повстання. Суспільно-політичне життя. Українські землі у складі Чехословаччини. Правовий статус Закарпаття. Суспільно-політичне й соціально-економічне життя. Карпатська Україна. Карпатська Січ. Культура та духовність. Політичне і культурне життя української еміграції.

Тема 21. Україна в роки Другої світової війни

Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Окупація Червоною армією Галичини, Волині, Північної Буковини, Хотинщини та Південної Бессарабії. Радянська окупація. Масові політичні репресії 1939—1940 рр. Початок німецько-радянської війни. Бойові дії в 1941-1942 рр. Відступ Червоної армії. Мобілізаційні заходи. Злочини комуністичного тоталітарного режиму. Окупація України військами Німеччини та її союзниками. «Новий порядок». Масове знищення мирного населення. Голокост. Опір окупантам. Український визвольний рух. Проголошення Акта відновлення Української Держави. Поліська Січ. Українська повстанська армія. Українсько-польське протистояння. Радянський партизанський рух. Бойові дії 1942-1943 рр. Вигнання німецьких військ та їхніх союзників з Правобережної та Південної України. Депортація

кримських татар та інших народів Криму. Завершення бойових дій на території України. Українці у військових формуваннях держав Об'єднаних Націй. Внесок українського народу в перемогу над нацизмом. Українське питання на Тегеранській, Ялтинській і Потсдамській конференціях. Ціна війни. Культура й духовність.

Тема 22. Україна в перші повоєнні роки

Україна – співзасновниця ООН. Встановлення кордонів УРСР у міжнародних договорах. Посилення радянзації та репресії у західних областях УРСР. Український визвольний рух у 1944-1950-хрр. Обмін населенням між Польщею й УРСР. Масові депортації (1944- 1946 рр.). Операції «Вісла» і «Захід». Ліквідація УГКЦ. Внутрішньополітична й економічна ситуація в УРСР. Масовий голод 1946-1947 рр. Ідеологічні кампанії. «Чистки» творчої інтелігенції. Культура й духовність.

Тема 23. Україна в умовах десталінізації

Участь українців у повстаннях у сталінських концтаборах. XX з'їзд КПРС. Десталінізація і лібералізація суспільного життя. Зміни адміністративно-територіального устрою: входження Кримської області до складу УРСР. Зміни в управлінні господарством. Зародження дисидентського руху та його течії. «Шістдесятництво». Антирежимні виступи 1960-х рр. Культура й духовність.

Тема 24. Україна в період загострення кризи радянської системи

Ідеологічні орієнтири партійно радянського керівництва. Конституція УРСР 1978 р. Економічна ситуація в УРСР. Особливості державної пропаганди в Україні: «радянський народ», «радянська людина» та їхні «вороги». Дисидентський рух: течії, форми і методи боротьби. Українська громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод. Самвидав. Кримськотатарський національний рух. Культура й духовність.

Тема 25. Відновлення незалежності України

Початок перебудови в СРСР. Чорнобильська катастрофа. Стан економіки. Шахтарські страйки. Гласність і політичний плюралізм. Український національно-демократичний рух. Зміни в політичному керівництві УРСР. Формування багатопартійної системи. Вибори до Верховної Ради УРСР і до місцевих рад 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. Революція на граніті. Створення Автономної Республіки Крим (АРК). Меджліс кримськотатарського народу (червень 1991 р.). Спроба державного перевороту в СРСР у серпні 1991 р. Акт проголошення незалежності України. Референдум і вибори Президента України 1 грудня 1991 р. Розпад СРСР. Міжнародне визнання України. Культура. Духовне відродження.

Тема 26. Становлення України як незалежної держави

Державотворчі процеси в незалежній Україні. Повернення кримських татар на батьківщину. Статус Криму. Суспільно-політичне життя. Особливості формування багатопартійності. Конституція України. Економіка України в 1991–1998 рр. та в 1998—2004 рр. Запровадження гривні. Демографічні та міграційні процеси. Олігархічна система. Початок інтеграції в європейський і світовий простір. Політична розбудова суспільства. Рухи протесту на початку 2000-х рр. Багатовекторність зовнішньої політики України та її наслідки. Вступ України до Ради Європи. Будапештський меморандум. Тузлівська криза. Проголошення Україною курсу на євроатлантичну інтеграцію. Президентські вибори 2004 р. «Помаранчева революція». Конституційна реформа 2004 р. Основні тенденції суспільнополітичного життя в 2005–2009 рр. Спроби формування авторитарного режиму в 2010–2013 рр. Харківські угоди 2010 р. Україна в системі міжнародних відносин. Культура й духовність. Українці в світі. Українська діаспора в розбудові державної незалежності України.

Тема 27. Творення нової України

Геополітичний вибір України: утвердження євроінтеграційного курсу. Україна в імперській доктрині «руського міра». Політичні, економічні, інформаційні та інші засоби тиску на Україну в контексті відродження прагнень Російської Федерації (РФ) до реімперіалізації на теренах колишнього СРСР. Зрив угоди про асоціацію України та Європейським Союзом (ЄС). Євромайдан. Революція Гідності. Крах режиму Віктора Януковича. Небесна Сотня. Президентські та парламентські вибори 2014 р. Обрання Петра Порошенка Президентом України. Підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Надання українцям права на безвізовий режим в'їзду в країни ЄС. Початок війни РФ проти України: окупація, анексія Криму, збройна агресія на сході України. Квазіреферендуми і проголошення маріонеткових квазідержав Донецької Народної Республіки (ДНР), Луганської Народної Республіки (ЛНР). Антитерористична операція/Операція об'єднаних сил (АТО/ООС). Перебіг бойових дій. Мінські домовленості. Українське громадянське суспільство в обороні держави. Добровольчі батальйони. Волонтерський рух. Участь добровольців-іноземців у збройній боротьбі на боці України. Міжнародна підтримка України в умовах війни. «Норманська четвірка»: внесок у стабілізацію збройного конфлікту. Позиція США та держав «великої сімки». Санкції, накладені на РФ за невиконання Мінських домовленостей.

Соціально-економічний розвиток України у 2014–2023 р. Економічні, політичні, судово-правові реформи. Створення незалежної правоохоронної структури для боротьби з корупцією. Незавершеність реформ. Законодавче забезпечення статусу української мови як державної. Розвиток української культури. Утворення канонічної автокефальної Православної церкви України (ПЦУ). Президентські вибори 2019 р. Обрання Володимира Зеленського Президентом України. Земельна та інфраструктурна реформи. Цифровізація України.

Широкомасштабне вторгнення російських військ на терени України: перебіг, результати. Збройні сили України (ЗСУ), Національна гвардія, територіальна оборона, громадянське суспільство та влада в обороні країни. Злочини геноциду та воєнні злочини РФ проти України. Нищення економіки України. Використання Росією продовольства як зброї. Заява Верховної Ради України «Про вчинення Російською Федерацією геноциду в Україні». Консолідація української політичної нації в боротьбі проти російській агресії. Російська пропаганда як інструмент підбурювання війни і геноциду. Ідеологема «денацифікація України». Протидія України російській пропаганді та дезінформації. Розгортання дипломатичної боротьби України. Утворення міжнародної коаліції держав на підтримку незалежності і обороноздатності України. Лендліз. Надання Україні статусу кандидата в члени ЄС. Повсякдення в умовах війни: індивідуальний досвід, стратегії виживання та протистояння. Колабораційна діяльність і кримінальна відповідальність за неї. Рух Опору на тимчасово окупованих територіях. Біженці та вимушені переселенці. Примусове переселення громадян України до РФ. Гуманітарна підтримка біженців в країнах ЄС. Релігія, церкви й релігійні організації та війна. Діячі української культури в допомозі фронту. Діячі світової культури в підтримці України.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»

1. Люблінська унія та її вплив на українські землі.
2. Зміни в соціальній структурі українського суспільства.
3. Виникнення Запорозької Січі. Повстання 1590-х рр.
4. Культура й духовність на українських землях в другій половині XVI ст. Братський рух. Утворення УГКЦ.
5. Зміни в соціально-економічному житті.
6. Участь українського козацтва у війнах Речі Посполитої проти Московського царства та Османської імперії.
7. Козацькі повстання 1620-1630-х рр. «Ординація Війська Запорозького...».
8. Культура й духовність на українських землях в першій половині XVII ст. Відновлення вищої православної церковної ієрархії 1620 р.
9. Національно-визвольна війна українського народу. Утворення української козацької держави - Війська Запорозького.
10. Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність уряду Богдана Хмельницького.
11. Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність гетьманів козацької України 50 - 80-х рр. XVII ст. Занепад Правобережжя.
12. Запорозька Січ у складі Гетьманщини. Адміністративно-територіальний устрій Слобідської України.
13. Гетьманщина в 1687-1709 рр. Повстання під проводом Семена Палія (1702-1704 рр.).
14. Північна війна і Україна.
15. Внутрішньополітична діяльність гетьманів козацької України 20 - 30-х рр. XVIII ст.
16. Обмеження автономії Гетьманщини. Діяльність Першої Малоросійської колегії, «Правління Гетьманського уряду» (1734-1750 рр.).
17. Українська культура наприкінці XVII - в першій половині XVIII ст. Києво-Могилянська академія. Духовність.
18. Внутрішня політика останнього очільника Гетьманщини.
19. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Ліквідація Запорозької Січі. Ліквідація автономії Гетьманщини.
20. Опришківський та гайдамацький рухи.
21. Зміни в політичному становищі Правобережної України та західноукраїнських земель після поділів Речі Посполитої (1772, 1793, 1795 рр.). Реформи Марії Терезії та Йосифа II та їх вплив на українські землі.
22. Культура й духовність на українських землях в другій половині XVIII ст.
23. Адміністративно-територіальний поділ українських земель у складі Російської імперії.

24. Українське національне відродження: початок, періоди й особливості. Кирило-Мефодіївське братство.
25. Відновлення українського козацтва в час французько-російської війни. Поширення в Україні російського та польського суспільних рухів.
26. Початок промислового перевороту.
27. Адміністративно-територіальний поділ західноукраїнських земель.
28. Початок національного відродження. Діяльність «Руської трійці». Альманах «Русалка Дністровая».
29. Західноукраїнські землі в європейській революції 1848-1849 рр. Діяльність Головної Руської Ради (1848-1851 рр.). Досвід парламентаризму.
30. Розвиток культури України наприкінці XVIII- першій половині XIX ст. Освіта, наука, література, образотворче мистецтво, архітектура. «Історія русів». Галицько-руська матиця. Собор руських вчених.
31. Події Кримської війни 1853-1856 рр. на українських землях та поразка Російської імперії.
32. Реформи 1860-1870-хрр. і процеси модернізації в Україні.
33. Українські підприємці.
34. Політика російського царизму щодо України.
35. Розвиток громадівського руху. Журнали «Основа», «Громада», «Київська старина». Діяльність «Південно-Західного відділу Російського географічного товариства» (1873-1876 рр.). Братство тарасівців.
36. Національне відродження кримськотатарського народу.
37. Політика австрійського уряду щодо західноукраїнських земель.
38. Діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта». Українські видання: «Правда», «Діло», «Записки Наукового товариства імені Шевченка».
39. Розвиток кооперативного руху.
40. Трудова еміграція.
41. Політизація українського національного руху та утворення перших політичних партій.
42. Піднесення української культури в другій половині XIX - на початку XX ст. Розвиток освіти, науки, літератури, музичного, образотворчого, театрального мистецтва. Українські підприємці-благодійники. Релігія і церква.
43. Утворення монополістичних об'єднань в Україні.
44. Земельна реформа Петра Столипіна та її вплив на Україну.
45. Консолідація української нації. Створення політичних партій Наддніпрянщини. Самостійницька й автономістська течії в національному русі.
46. Події революції 1905-1907 рр. в Україні. Діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах.
47. Діяльність «Просвіти».
48. Посилення російського імперського наступу на Україну в 1907—1914 рр.
49. Становище промисловості та сільського господарства на українських землях у складі Австро-Угорщини в 1900-1914 рр.

50. Радикалізація українського політичного руху. Вплив УГКЦ на формування національної свідомості населення західноукраїнських земель.
51. Україна в геополітичних планах країн Антанти і Центральних держав.
52. Війна та українські політичні сили. Головна українська рада. Союз визволення України. Загальна українська рада.
53. Военні дії на території України в 1914-1917 рр. Українці в арміях воюючих держав. Українські січові стрільці.
54. Політика Російської імперії та Австро-Угорщини на українських землях у 1914-1917 рр.
55. Революційні події в Україні в 1917-на початку 1918 р. Українізація армії. Еволюція поглядів політичних сил України в питанні самовизначення.
56. Універсали Української Центральної Ради. Відносини УЦР з Тимчасовим урядом та більшовицькою Росією. Проголошення УНР.
57. «Всеукраїнський з'їзд рад» у м. Харків.
58. Перша війна більшовицької Росії з УНР. Бій біля станції Крути.
59. Проголошення незалежності УНР. Окупація більшовицькою Росією України.
60. Берестейський мирний договір. Вигнання більшовиків із території УНР.
61. Події 1917 р. в Криму. Кримськотатарський національний рух. Похід Петра Болбочана на Крим.
62. Конституція УНР.
63. Гетьманський переворот. Українська Держава.
64. Західноукраїнська Народна Республіка. Український національний рух на Буковині й у Закарпатті. Акт злуки УНР та ЗУНР.
65. Українсько-польська війна 1918-1919 рр.
66. Директорія. Друга війна більшовицької Росії з УНР.
67. Більшовицький режим в Україні. Ухвалення Конституції УСРР 1919 р. Політика воєнного комунізму. Червоний терор.
68. Військова інтервенція Антанти на півдні України. Денікінський режим в Україні. Повернення більшовицької влади.
69. Перший Зимовий похід. Варшавська угода між УНР та Польщею.
70. Польсько-радянська війна на території України. Другий Зимовий похід армії УНР.
71. Холодноярська республіка (1919-1922 рр.).
72. Українська культура та духовність у 1917 – 1921 рр.
73. Масовий голод у південних губерніях УСРР.
74. Неп в УСРР.
75. Вхідження УСРР до складу СРСР.
76. Утворення Кримської АСРР. Національна політика радянської влади в УСРР.
77. Молдавська АСРР.

78. Суспільно-політичне життя. Ліквідація багатопартійності. Політика коренізації/українізації в УСРР.
79. Згортання непу і перехід до директивної економіки. Індустріалізація.
80. Культура та духовне життя під час встановлення комуністичного тоталітарного режиму в Україні. Антирелігійна кампанія. Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих.
81. Форсована індустріалізація.
82. Насильницька колективізація. Примусові хлібзаготівлі. Опір селянства.
83. Голодомор 1932— 1933 рр. - геноцид Українського народу. Масштаби та наслідки Голодомору. Національно-демографічні зміни.
84. Масові репресії та їх ідеологічне виправдання більшовицьким режимом. Політичні процеси 1920-х - початку 1930-х рр.
85. Згортання українізації. Ідеологізація суспільного життя в Україні.
86. Культ особи. Великий терор. Биківня та інші місця масових поховань жертв репресій.
87. Розстріляне відродження. Антирелігійна кампанія.
88. Правовий статус українських земель у складі Польщі в міжвоєнний період. Національна політика та міжнаціональні відносини. Економічне і соціальне становище населення. Українська кооперація. Просвітні організації краю. Українські політичні і громадські організації. Українська військова організація та ОУН.
89. Українські землі у складі Румунії. Татарбунарське повстання. Суспільно-політичне життя.
90. Українські землі у складі Чехословаччини. Правовий статус Закарпаття. Суспільно-політичне й соціально-економічне життя.
91. Карпатська Україна. Карпатська Січ.
92. Культура та духовність на західноукраїнських землях у міжвоєнний період. Політичне і культурне життя української еміграції.
93. Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни.
94. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни.
95. Окупація Червоною армією Галичини, Волині, Північної Буковини, Хотинщини та Південної Бессарабії. Радянізація. Масові політичні репресії 1939— 1940 рр.
96. Початок німецько-радянської війни. Бойові дії в 1941-1942 рр. Відступ Червоної армії. Мобілізаційні заходи. Злочини комуністичного тоталітарного режиму.
97. Окупація України військами Німеччини та її союзниками. «Новий порядок». Масове знищення мирного населення. Голокост.
98. Опір окупантам. Український визвольний рух. Проголошення Акта відновлення Української Держави. Поліська Січ. Українська повстанська армія.
99. Українсько-польське протистояння в роки Другої світової війни.
100. Радянський партизанський рух.

101. Бойові дії 1942-1943 рр. Вигнання німецьких військ та їхніх союзників з Правобережної та Південної України.
102. Депортація кримських татар та інших народів Криму.
103. Завершення бойових дій на території України. Українці у військових формуваннях держав Об'єднаних Націй. Внесок українського народу в перемогу над нацизмом.
104. Українське питання на Тегеранській, Ялтинській і Потсдамській конференціях. Ціна війни.
105. Культура й духовність України в роки Другої світової війни.
106. Україна – співзасновниця ООН.
107. Встановлення кордонів УРСР у міжнародних договорах.
108. Посилення радянзації та репресії у західних областях УРСР. Ліквідація УГКЦ. Український визвольний рух у 1944-1950-х рр.
109. Обмін населенням між Польщею й УРСР. Масові депортації (1944-1946 рр.). Операції «Вісла» і «Захід».
110. Внутрішньополітична й економічна ситуація в УРСР. Масовий голод 1946-1947 рр.
111. Ідеологічні кампанії. «Чистки» творчої інтелігенції. Культура й духовність України в перші повоєнні роки.
112. Участь українців у повстаннях у сталінських концтаборах.
113. XX з'їзд КПРС. Десталінізація і лібералізація суспільного життя.
114. Зміни адміністративно-територіального устрою: входження Кримської області до складу УРСР.
115. Зміни в управлінні господарством.
116. Зародження дисидентського руху та його течії. «Шістдесятництво». Антирежимні виступи 1960-х рр.
117. Культура й духовність України в умовах десталінізації.
118. Ідеологічні орієнтири партійно радянського керівництва. Конституція УРСР 1978 р. Особливості державної пропаганди в Україні: «радянський народ», «радянська людина» та їхні «вороги».
119. Економічна ситуація в УРСР.
120. Дисидентський рух: течії, форми і методи боротьби.
121. Українська громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод. Самвидав.
122. Кримськотатарський національний рух.
123. Культура й духовність України в період загострення кризи радянської системи.
124. Початок перебудови в СРСР. Чорнобильська катастрофа. Стан економіки. Шахтарські страйки.
125. Гласність і політичний плюралізм. Український національно-демократичний рух.
126. Зміни в політичному керівництві УРСР. Формування багатопартійної системи. Вибори до Верховної Ради УРСР і до місцевих рад 1990 р.
127. Декларація про державний суверенітет України.

128. Революція на граніті.
129. Створення Автономної Республіки Крим (АРК). Меджліс кримськотатарського народу (червень 1991 р.).
130. Спроба державного перевороту в СРСР у серпні 1991 р. Акт проголошення незалежності України. Референдум і вибори Президента України 1 грудня 1991 р.
131. Розпад СРСР. Міжнародне визнання України.
132. Культура. Духовне відродження.
133. Державотворчі процеси в незалежній Україні.
134. Повернення кримських татар на батьківщину. Статус Криму.
135. Суспільно-політичне життя. Особливості формування багатопартійності.
136. Конституція України.
137. Економіка України в 1991-1998 рр. та в 1998— 2004 рр. Запровадження гривні.
138. Демографічні та міграційні процеси.
139. Олігархічна система.
140. Початок інтеграції в європейський і світовий простір.
141. Політична розбудова суспільства. Рухи протесту на початку 2000-х рр.
142. Багатовекторність зовнішньої політики України та її наслідки. Вступ України до Ради Європи. Будапештський меморандум. Тузлівська криза. Проголошення Україною курсу на євроатлантичну інтеграцію.
143. Президентські вибори 2004 р. «Помаранчева революція». Конституційна реформа 2004 р.
144. Основні тенденції суспільнополітичного життя в 2005–2009 рр.
145. Спроби формування авторитарного режиму в 2010–2013 рр. Харківські угоди 2010 р.
146. Україна в системі міжнародних відносин.
147. Культура й духовність.
148. Українці в світі. Українська діаспора в розбудові державної незалежності України.
149. Геополітичний вибір України: утвердження євроінтеграційного курсу.
150. Україна в імперській доктрині «руського міра». Політичні, економічні, інформаційні та інші засоби тиску на Україну в контексті відродження прагнень Російської Федерації (РФ) до реімперіалізації на теренах колишнього СРСР.
151. Зрив угоди про асоціацію України та Європейським Союзом (ЄС). Євромайдан.
152. Революція Гідності. Крах режиму Віктора Януковича. Небесна Сотня.
153. Президентські та парламентські вибори 2014 р. Обрання Петра Порошенка Президентом України.

154. Підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Надання українцям права на безвізовий режим в'їзду в країни ЄС.
155. Початок війни РФ проти України: окупація, анексія Криму, збройна агресія на сході України. Квazіреферендуми і проголошення маріонеткових квазідержав Донецької Народної Республіки (ДНР), Луганської Народної Республіки (ЛНР).
156. Антитерористична операція/Операція об'єднаних сил (АТО/ООС). Перебіг бойових дій.
157. Мінські домовленості.
158. Українське громадянське суспільство в обороні держави. Добровольчі батальйони. Волонтерський рух.
159. Участь добровольців іноземців у збройній боротьбі на боці України. Міжнародна підтримка України в умовах війни.
160. «Норманська четвірка»: внесок у стабілізацію збройного конфлікту. Позиція США та держав «великої сімки». Санкції, накладені на РФ за невиконання Мінських домовленостей.
161. Соціально-економічний розвиток України у 2014–2023 р.
162. Економічні, політичні, судово-правові реформи. Створення незалежної правоохоронної структури для боротьби з корупцією. Незавершеність реформ.
163. Законодавче забезпечення статусу української мови як державної. Розвиток української культури. Утворення канонічної автокефальної Православної церкви України (ПЦУ).
164. Президентські вибори 2019 р. Обрання Володимира Зеленського Президентом України.
165. Земельна та інфраструктурна реформи. Цифровізація України.
166. Широкомасштабне вторгнення російських військ на терени України: перебіг, результати.
167. Збройні сили України (ЗСУ), Національна гвардія, територіальна оборона, громадянське суспільство та влада в обороні країни.
168. Злочини геноциду та воєнні злочини РФ проти України. Нищення економіки України. Використання Росією продовольства як зброї. Заява Верховної Ради України «Про вчинення Російською Федерацією геноциду в Україні».
169. Консолідація української політичної нації в боротьбі проти російській агресії.
170. Російська пропаганда як інструмент підбурювання війни і геноциду. Ідеологема «денацифікація України». Протидія України російській пропаганді та дезінформації.
171. Розгортання дипломатичної боротьби України. Утворення міжнародної коаліції держав на підтримку незалежності і обороноздатності України. Лендліз.
172. Надання Україні статусу кандидата в члени ЄС.

173. Повсякдення в умовах війни: індивідуальний досвід, стратегії виживання та протистояння.
174. Колабораційна діяльність і кримінальна відповідальність за неї.
175. Рух Опору на тимчасово окупованих територіях.
176. Біженці та вимушені переселенці. Примусове переселення громадян України до РФ. Гуманітарна підтримка біженців в країнах ЄС.
177. Релігія, церкви й релігійні організації та війна. Діячі української культури в допомозі фронту. Діячі світової культури в підтримці України.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

1. Власов В., Панарін О., Топольницька Ю. Історія України. Підручник для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. К.: Літера ЛТД. 2020. 176 с.
2. Власов В., Панарін О., Топольницька Ю. Історія України. Підручник для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. К.: Літера ЛТД. 2021. 256 с.
3. Власов В., Кульчицький С., Панарін О. ЗНО 2021. Історія України. Комплексне видання. Літера ЛТД, 2020. 512 с.
4. Власов В., Кульчицький С. Історія України. Підручник (рівень стандарту) для 11 класу закладів загальної середньої освіти. К.: Літера ЛТД, 2019. 256 с. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/pidruchnyky-11-klas-2019/04-istoriya-ukrainy-11-klas/litera-history-11-standart-Vlasov.pdf>
5. Власов В., Кульчицький С. Історія України (профільний рівень): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. К.: Літера ЛТД, 2018. 304 с. URL: <https://shkola.in.ua/1748-istoriia-ukrainy-10-klas-vlasov-2018-prof.html>
6. Гісем О.В., Мартинюк О.О. Історія України (рівень стандарту) : підруч. для 11 кл. закл. загал. серед. освіти. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 288 с. : іл. URL: <https://shkola.in.ua/1786-istoriia-ukrainy-11-klas-hisem-2019-stand.html>
7. Гісем О.В., Мартинюк О.О. Історія України: навчально-практичний довідник. Харків, 2013. 400 с.
8. Греченко В.А. Історія України. Всесвітня історія ХХ століття: посібн. для підготовки до вступних іспитів у вищі навчальні заклади за спеціальністю «Правознавство». Харків, 2009. 384 с.
9. Гупан Н.М., Пометун О.І. Новітня історія України: 1914– 1939: 10 кл.: навч. посіб. К., 2003. 352 с.
10. Гупан Н.М., Пометун О.І., Фрейман Г.О. Новітня історія України: 11 кл. Навч. посіб. К., 2007. 384 с.
11. Гупан Н.М., Смагін І.І., Пометун О.І. Історія України : підручник для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. К.: Освіта, 2015. 224 с.
12. Гупан Н.М., Смагін І.І., Пометун О.І. Історія України : підручник для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. К.: Освіта, 2016. 320 с.
13. Гупан Н.М., Смагін І.І., Пометун О.І. Історія України : підручник для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. К.: Оріон, 2017. 288 с.
14. Земерова Т. ЗНО 2021 Історія України. Комплексна підготовка до зовнішнього незалежного оцінювання і державної підсумкової атестації. Підручники і посібники, 2020. 640 с.
15. Кульчицький С., Шаповал Ю. Історія України (1914– 1939): підручник для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. К., 2003. 304 с.
16. Кульчицький С., Шаповал Ю. Історія України (1939–2001): підручник для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. К., 2005. 320 с.
17. Кульчицький С.В., Мицик Ю.В., Власов В.С. Історія України: довідник для абітурієнтів та школярів загальноосвіт. навч. закл. К., 2007. 528 с.
18. Реєнт О., Малій О. Історія України. Кінець ХVІІІ – початок ХХ століття: посібн. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. К., 2003. 224 с.

19. Пометун О., Гупан Н. Історія України: 10 клас підручник рівень стандарту. К.: Оріон, 2018. 256 с.
20. Пометун О., Гупан Н. Історія України: підручник для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Харків.: Сиція, 2012. 343 с.
21. Сорочинська Н., Гісем О. Підручник (рівень стандарту) для 11 класу закладів загальної середньої освіти. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2019. 240 с.
22. Струкевич О.К. Історія України: підручник для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. К., 2017. 240 с.
23. Турченко Ф., Мороко В. Історія України: підручник для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. К.: Генеза, 2009. 352 с.
24. Турченко Ф.Г. Історія України. 10 клас. Профільний рівень. К., 2010. 302 с.
25. Турченко Ф.Г. Історія України. 11 клас. Профільний рівень. К., 2011. 402 с.
26. Турченко Ф.Г., Панченко П.П., Тимченко С.М. Новітня історія України (1939 - початок ХХІ ст.): Підручник для 11-го кл. серед. загальноосв. навч. закл. Вид. 5-те, доопрац. й допов. К.: Генеза, 2006. 384 с.: іл., карти.
27. Хлібовська Г. М., Наумчук О. В. , Крижановська М. Є., І. Б. Гирич, Бурнейко І. О. Історія України. Рівень стандарту : підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти. Тернопіль: Астон, 2019. 256 с. : іл.
28. Швидько Г.К., Чорнобай П.О. Історія України. Підручник для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Генеза, 2016. 352 с.

При підготовці до тестів можна використовувати також і інші підручники та посібники з історії України, рекомендовані Міністерством освіти і науки України.

ВСТУП

Тестування з математики учасники проходять у межах основного (обов'язкового) блоку НМТ.

Зміст завдань НМТ з математики відповідатиме програмі ЗНО з математики й охоплюватиме всі теми з алгебри й геометрії, які вивчали в шкільному курсі, а саме:

- Числа і вирази;
- Рівняння, нерівності і їх системи;
- Функції;
- Елементи комбінаторики, початки теорії ймовірностей та елементи математичної статистики;
- Планіметрія;
- Стереометрія.

Тест із математики міститиме **22 завдання різних форм**: з вибором однієї правильної відповіді з п'яти варіантів (15 завдань), на встановлення відповідності (3 завдання), відкритої форми з короткою відповіддю (4 завдання). Тест із математики **не міститиме завдань відкритої форми з розгорнутою відповіддю**.

Завдання з математики оцінюватимуть відповідно до схеми нарахування балів, застосовуваної в ЗНО. Тобто по 1 тестовому балу буде нараховано за кожну правильну відповідь на завдання з вибором однієї правильної відповіді, по 1 тестовому балу – за кожну правильно визначену логічну пару в завданнях на встановлення відповідності та по 2 тестових бали – за кожну правильну коротку відповідь. Максимальна кількість балів, яку можна набрати, правильно виконавши всі завдання, – **32**.

Свій результат (тобто кількість набраних балів за правильно виконані завдання тесту з математики) учасники тестування знатимуть після завершення роботи над НМТ. За таблицею переведення тестових балів результат кожного блоку буде переведено в рейтингову оцінку за шкалою 100–200 балів.

Під час роботи над завданнями з математики учасники тестування зможуть користуватися довідковими матеріалами, які містять формули з розділів «Алгебра і початки аналізу», «Елементи комбінаторики, початки теорії ймовірностей та елементи математичної статистики», «Геометрія».

Програму подано у формі таблиці, що містить дві колонки: очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів та зміст навчального матеріалу. Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів орієнтують на результати навчання, які є об'єктом контролю й оцінювання. У змісті вказано навчальний матеріал, який підлягає вивченню з метою досягнення відповідних результатів.

Зміст навчання математики структуровано за темами відповідних навчальних курсів із зазначенням послідовності тем та кількості годин на їх вивчення. Такий розподіл змісту і навчального часу є орієнтовним. Учителям і авторам підручників надається право коригувати послідовність вивчення тем та

змінювати розподіл годин на їх вивчення залежно від прийнятої методичної концепції та конкретних навчальних ситуацій. На початку кожного класу вказано значну кількість резервних годин, які вчитель, на власний розсуд може витратити на систематизацію та повторення матеріалу на початку та в кінці року, збільшення кількості годин на кожну із вказаних тем, зокрема для внесення змін до орієнтовного календарно-тематичного плану. За умови виділення годин варіативної складової на вивчення математики додатковий час поповнює години резерву.

Програма містить перелік очікуваних результатів рівня підготовки учнів за кожною темою. Він слугує основою для планування системи тематичного контролю, для діагностичного конструктивного задання цілей вивчення теми у вигляді системи завдань, можливість розв'язання яких надає вивчення теми.

Програма надає вчителю широкі можливості для використання різних засобів, форм, методів навчання, вибору методичних шляхів і прийомів викладення конкретного матеріалу.

Інформаційний обсяг МАТЕМАТИКА

АЛГЕБРА І ПОЧАТКИ АНАЛІЗУ 10 клас

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Зміст навчального матеріалу
Тема 1. ФУНКЦІЇ, ЇХНІ ВЛАСТИВОСТІ ТА ГРАФІКИ, 15годин	
<p>Учень/учениця: користується різними способами задання функцій; знаходить область визначення функціональних залежностей; значення функцій при заданих значеннях аргументу і значення аргументу, за яких функція набуває даного значення; встановлює за графіком функції її основні властивості; встановлює властивості функцій; обчислює та порівнює значення виразів, які містять степені з раціональними показниками, корені; розпізнає та схематично зображує графіки степеневих функцій; моделює реальні процеси за допомогою степеневих функцій.</p>	<p>Числові функції та їх властивості. Способи задання функцій. Парні та непарні функції. Корінь n-го степеня. Арифметичний корінь n-го степеня, його властивості. Степінь з раціональним показником, та його властивості Степеневі функції, їхні властивості та графіки.</p>
Тема 2. ТРИГОНОМЕТРИЧНІ ФУНКЦІЇ 18 годин	
<p>Учень/учениця: вміє переходити від радіанної міри кута до градусної й навпаки; встановлює відповідність між дійсними числами і точками на одиничному колі; розпізнає і схематично будує графіки тригонометричних функцій; ілюструє властивості тригонометричних функцій за допомогою графіків; перетворює нескладні тригонометричні вирази; застосовує тригонометричні функції до опису реальних процесів; розв'язує найпростіші тригонометричні рівняння.</p>	<p>Синус, косинус, тангенс, кута. Радіанне вимірювання кутів. Тригонометричні функції числового аргументу. Основні співвідношення між тригонометричними функціями одного аргументу. Формули зведення. Періодичність функцій. Властивості та графіки тригонометричних функцій. Формули додавання для тригонометричних функцій та наслідки з них. Найпростіші тригонометричні рівняння.</p>
Тема 3. ПОХІДНА ТА ЇЇ ЗАСТОСУВАННЯ 14 годин	
<p>Учень/учениця: розуміє значення поняття похідної для опису реальних процесів, зокрема механічного руху; знаходить швидкість зміни величини в точці; кутівий коефіцієнт і кут нахилу дотичної до графіка функції в даній точці; диференціює функції, використовуючи таблицю похідних і правила диференціювання; застосовує похідну для знаходження проміжків монотонності і екстремумів функції, побудови графіків; знаходить найбільше і найменше значення функції; розв'язує нескладні прикладні задачі на знаходження найбільших і найменших значень реальних величин.</p>	<p>Похідна функції, її геометричний і фізичний зміст. Правила диференціювання. Ознака сталості функції. Достатні умови зростання й спадання функції. Екстремуми функції. Застосування похідної до дослідження функцій та побудови їхніх графіків. Найбільше і найменше значення функції на проміжку.</p>

АЛГЕБРА І ПОЧАТКИ АНАЛІЗУ 11 клас

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Зміст навчального матеріалу
Тема 1. ПОКАЗНИКОВА ТА ЛОГАРИФМІЧНА ФУНКЦІЇ 16 годин	
<p>Учень/учениця: розпізнає і будує графіки показникової і логарифмічної функцій; ілюструє властивості показникової і логарифмічної функцій за допомогою графіків; застосовує показникову та логарифмічну функції до опису реальних процесів; розв'язує найпростіші показникові та логарифмічні рівняння і нерівності.</p>	<p>Властивості та графіки показникової функції. Логарифми та їх властивості. Властивості та графік логарифмічної функції. Найпростіші показникові та логарифмічні рівняння і нерівності.</p>
Тема 2. ІНТЕГРАЛ ТА ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ 10 годин	
<p>Учень/учениця: знаходить первісні за допомогою таблиці первісних та їх властивостей; виділяє первісну, що задовольняє задані початкові умови; обчислює інтеграл за допомогою таблиці первісних та їх властивостей; знаходить площі криволінійних трапецій.</p>	<p>Первісна та її властивості. Визначений інтеграл, його геометричний зміст. Обчислення площ плоских фігур.</p>
Тема 3. ЕЛЕМЕНТИ КОМБІНАТОРИКИ, ТЕОРІЇ ЙМОВІРНОСТЕЙ І МАТЕМАТИЧНОЇ СТАТИСТИКИ 10 годин	
<p>Учень/учениця: розуміє що таке перестановки, розміщення, комбінації (без повторень), класичне визначення поняття ймовірності, що таке генеральна сукупність та вибірка, означення середнього значення, моди та медіани вибірки обчислює відносну частоту події; кількість перестановок, розміщень, комбінацій; ймовірність події, користуючись її означенням і комбінаторними схемами; пояснює зміст середніх показників та характеристик вибірки; знаходить числові характеристики вибірки даних. застосовує ймовірнісні характеристики навколишніх явищ для прийняття рішень</p>	<p>Елементи комбінаторики. Перестановки, розміщення, комбінації (без повторень). Класичне визначення ймовірності випадкової події. Вибіркові характеристики: розмах вибірки, мода, медіана, середнє значення. Графічне подання інформації про вибірку.</p>

Геометрія. 10 клас

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Зміст навчального матеріалу
Тема 1. ПАРАЛЕЛЬНІСТЬ ПРЯМИХ І ПЛОЩИН У ПРОСТОРІ 17 годин	
<p>Учень/учениця: називає основні поняття стереометрії; розрізняє означувані та не означувані поняття, аксіоми та теореми; формулює аксіоми стереометрії та наслідки з них; застосовує аксіоми стереометрії та наслідки з них до розв'язання нескладних задач; класифікує за певними ознаками взаємне розміщення прямих, прямих і площин, площин у просторі за кількістю їх спільних точок; встановлює паралельність прямих, прямої та площини, двох площин; з'ясовує, чи є дві прямі мимобіжними; зображає фігури у просторі; застосовує відношення паралельності між прямими і площинами у просторі до опису відношень між об'єктами навколишнього світу.</p>	<p>Основні поняття, аксіоми стереометрії та найпростіші наслідки з них. Взаємне розміщення прямих у просторі. Паралельне проектування і його властивості. Зображення фігур у стереометрії. Паралельність прямої та площини. Паралельність площин.</p>
Тема 2. ПЕРПЕНДИКУЛЯРНІСТЬ ПРЯМИХ І ПЛОЩИН У ПРОСТОРІ 17 годин	
<p>Учень/учениця: встановлює та обґрунтовує перпендикулярність прямих, прямої та площини, двох площин; формулює означення кута між прямими, прямою та площиною, площинами; теорему про три перпендикуляри; застосовує відношення між прямими і площинами у просторі, відстані і кути у просторі до опису об'єктів навколишнього світу; розв'язує задачі на знаходження відстаней та кутів в просторі, зокрема практичного місту.</p>	<p>Перпендикулярність прямих. Перпендикулярність прямої і площини. Теорема про три перпендикуляри. Перпендикулярність площин. Двогранний кут. Вимірювання відстаней у просторі: від точки до площини, від прямої до площини, між площинами. Вимірювання кутів у просторі: між прямими, між прямою і площиною, між площинами.</p>
Тема 3. КООРДИНАТИ І ВЕКТОРИ 10 годин	
<p>Учень/учениця: користується аналогією між векторами і координатами на площині й у просторі; усвідомлює важливість векторно-координатного методу в математиці; виконує операції над векторами; застосовує вектори для моделювання і обчислення геометричних і фізичних величин; знаходить відстань між двома точками, координати середини відрізка, координати точок симетричних відносно початку координат та координатних площин; використовує координати у просторі для вимірювання відстаней, кутів;</p>	<p>Прямокутні координати в просторі. Координати середини відрізка. Відстань між двома точками. Вектори у просторі. Операції над векторами. Формули для обчислення довжини вектора, кута між векторами, відстані між двома точками. Симетрія відносно початку координат та координатних площин</p>

Геометрія. 11 клас

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Зміст навчального матеріалу
Тема 1. МНОГОГРАННИКИ 14 годин	
<p>Учень/учениця: розпізнає основні види многогранників та їх елементи; зображує основні види многогранників та їх елементи; має уявлення про перерізи многогранника площиною; формулює означення вказаних у змісті многогранників; записує формули для обчислення площі бічної та повної поверхонь призми та піраміди обчислює величини основних елементів многогранників; застосовує вивчені формули і властивості до розв'язування задач, зокрема прикладного змісту.</p>	<p>Многогранник та його елементи. Опуклі многогранники. Призма. Пряма і правильна призми. Паралелепіпед. Піраміда. Правильна піраміда. Перерізи многогранників. Площі бічної та повної поверхонь призми, піраміди.</p>
Тема 2. ТІЛА ОБЕРТАННЯ 12 годин	
<p>Учень/учениця: обчислює величини основних елементів тіл обертання; застосовує властивості тіл обертання до розв'язування задач; розпізнає види тіл обертання, їхні елементи; многогранники і тіла обертання у їх комбінаціях в об'єктах навколишнього світу.</p>	<p>Циліндр, конус, їх елементи. Перерізи циліндра і конуса: осьові перерізи циліндра і конуса; перерізи циліндра і конуса площинами, паралельними основі. Куля і сфера. Переріз кулі площиною.</p>
Тема 3. ОБ'ЄМИ ТА ПЛОЩІ ПОВЕРХОНЬ ГЕОМЕТРИЧНИХ ТІЛ 11 годин	
<p>Учень/учениця: записує формули для обчислення об'ємів паралелепіпеда, призми, піраміди, циліндра, конуса, кулі, площ бічної та повної поверхонь циліндра, конуса, площі сфери; має уявлення про об'єм тіла та його основні властивості; розв'язує задачі на обчислення об'ємів і площ поверхонь геометричних тіл, зокрема прикладного змісту.</p>	<p>Поняття про об'єм тіла. Основні властивості об'ємів. Об'єми призми, паралелепіпеда, піраміди, циліндра, конуса, кулі. Площі бічної та повної поверхонь циліндра, конуса. Площа сфери.</p>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ МАТЕМАТИКИ:

1. Бевз Г.П, Бевз В.Г. Математика: підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл./ Г.П. Бевз, В.Г. Бевз. – К.: Зодіак-ЕКО, 2005. – 352 с.:іл.
2. Бевз Г.П, Бевз В.Г. Математика: підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл./ Г.П. Бевз, В.Г. Бевз. – К.: Генеза, 2006. – 312 с.:іл.
3. Бевз Г.П, Бевз В.Г., Владімірова Н.Г. Геометрія: підруч. для 10-11 кл. загальноосвіт. навч. закл./ Г.П. Бевз, В.Г. Бевз, Н.Г. Владімірова. – К.: Вежа, 2002. – 225 с.:іл.
4. Бевз Г.П, Бевз В.Г., Владімірова Н.Г. Геометрія: підруч. для 10-11 кл. загальноосвіт. навч. закл./ Г.П. Бевз, В.Г. Бевз, Н.Г. Владімірова. – К.: Вежа, 2004.
5. Бевз Г.П, Бевз В.Г., Владімірова Н.Г. Геометрія: підруч. для 7-9 кл. загальноосвіт. навч. закл./ Г.П. Бевз, В.Г. Бевз, Н.Г. Владімірова. – К.: Вежа, 2004.
6. Бевз Г.П. Алгебра: підруч. для 7-9 кл. загальноосвіт. навч. закл./ Г.П. Бевз. – К.: Школяр, 2002.
7. Бевз Г.П. Алгебра: підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл./ Г.П. Бевз. – К.: Освіта, 2004.
8. Бевз Г.П. Алгебра: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл./ Г.П. Бевз, В.Г. Бевз. – К.: Зодіак-ЕКО, 2009. – 288 с.: іл.
9. Бевз Г.П. та ін. Геометрія: підруч. для 7 кл. серед. загальноосвіт. закл./ Г.П. Бевз, В.Г. Бевз, Н.Г. Владімірова. – К.:Вежа, 2007. – 208 с.:іл.
10. Біляніна О.Я., Кінащук Н.Л., Черевко І.М. Алгебра: підруч. для 8 кл. загальноосв. навч.закл./ О. Я Біляніна, Н.Л. Кінащук, І.М. Черевко.– К.: Генеза, 2008.
11. Бурда М.І., Тарасенкова Н.А. Геометрія: підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл./ М.І. Бурда, Н.А. Тарасенкова. – К.: Зодіак-ЕКО, 2007. – 210 с.:іл.
12. Бурда М.І., Тарасенкова Н.А. Геометрія: підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл./ М.І. Бурда, Н.А. Тарасенкова. – К.: Зодіак-ЕКО, 2008. – 243 с.:іл.
13. Бурда М.І., Тарасенкова Н.А. Геометрія: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл./ М.І. Бурда, Н.А. Тарасенкова. – К.: Зодіак-ЕКО, 2009. – 241 с.:іл.
14. Геометрія: 11 кл.: підруч. для загальноосвіт. навч. закл.: академ. рівень, профл. рівень/ Г.П. Бевз, В.Г. Бевз, Н.Г. Владімірова, В.М. Владіміров. – К.: Генеза, 2011. – 336 с.:іл.
15. Єршова А.П. Геометрія. 8 клас: підруч. для загальноосвіт. навч. закл./ А.П. Єршова, В.В. Голобородько, О.Ф. Крижановський, С.В. Єршов. – Х.: АН ГРО ПЛЮС, 2008. – 249 с.: іл.

16. Єршова А.П. Геометрія. 9 клас: підруч. для загальноосвіт. навч. закл./ А.П. Єршова, В.В. Голобородько, О.Ф. Крижановський, С.В. Єршов. – Х.: Вид-во «Ранок», 2009. – 256 с.: іл.
17. Істер О.С. Алгебра: підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл./ О.С. Істер. – К.: Освіта, 2008. – 208 с.: іл.
18. Кравчук В.Р., Підручна М.В., Янченко Г.М. Алгебра: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл./ В.Р. Кравчук, М.В. Підручна, Г.М. Янченко. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. – 256 с.: іл.
19. Кравчук В.Р., Янченко Г.М. Алгебра: підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл./ В.Р. Кравчук, Г.М. Янченко. – Тернопіль: підручники і посібники, 2007. – с. 239.: іл.
20. Кравчук В.Р., Янченко Г.М. Математика: підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл./ В.Р. Кравчук, Г.М. Янченко. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2007.
21. Мальований Ю.І., Литвиненко Г.М., Возняк Г.М. Алгебра: Підручник для 9 класу/ Ю.І. Мальований, Г.М. Литвиненко, Г.М. Возняк. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2009. – 285 с.: іл.
22. Мерзляк А.Г. Алгебра: підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл.: академ. рівень, проф. рівень/ А.Г. Мерзляк, Д.А. Номіровський, В. Б. Полонський, М.С. Якір. – Х.: Гімназія, 2011. – 431 с.: іл.
23. Мерзляк А.Г., Полонський В.Б., Якір М.С. Алгебра: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. / А.Г. Мерзляк, В. Б. Полонський, М.С. Якір. – Х.: Гімназія, 2009. – 375 с.: іл.
24. Мерзляк А.Г., Полонський В.Б., Якір М.С. Геометрія: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. / А.Г. Мерзляк, В. Б. Полонський, М.С. Якір. – Х.: Гімназія, 2009. – 195 с.: іл.
25. Мерзляк А.Г., Полонський В.Б., Якір М.С. Математика: підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл./ А.Г. Мерзляк, В.Б. Полонський, М.С. Якір. – Х.: Гімназія, 2006.
26. Нелін Є.П. Алгебра і початки аналізу: дворів. підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл./ Є.П. Нелін. – Х.: Світ дитинства, 2004.
27. Нелін Є.П. Алгебра і початки аналізу: дворів. підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл./ Є.П. Нелін. – Х.: Світ дитинства, 2005.
28. Нелін Є.П. Алгебра і початки аналізу: підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл.: академічний рівень/ Є.П. Нелін. – Х.: Гімназія, 2010. – 416 с.: іл.
29. Нелін Є.П. Алгебра: підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл.: академ. рівень, проф. рівень/ Є.П. Нелін, О.Є. Долгова. – Х.: Гімназія, 2011. – 448 с.: іл.
30. Нелін Є.П. Геометрія: дворів. підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл.: академ. і профільн. рівні/ Є.П. Нелін. – Х.: Гімназія, 2010. – 240 с.: іл.

31. Погорелов О.В. Геометрія: Планіметрія: підруч. для 7–9 кл. загальноосвіт. навч. закл./ О.В. Погорелов. – К.: Школяр, 2004.
32. Погорелов О.В. Геометрія: Стереометрія: Підруч. для 10-11 кл. загальноосвіт. навч. закл./ О.В. Погорелов. – К.: Освіта, 2001. – 128 с.:іл.
33. Шкіль М.І., Слєпкань З.І., Дубинчук О.С. Алгебра і початки аналізу: підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл./М.І. Шкіль, З.І. Слєпкань, О.С. Дубинчук. – К.: Зодіак – ЕКО, 2003.
34. Шкіль М.І., Слєпкань З.І., Дубинчук О.С. Алгебра і початки аналізу: підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл./М.І. Шкіль, З.І. Слєпкань, О.С. Дубинчук. – К.: Зодіак – ЕКО, 2002.
35. Янченко Г.М., Кравчук В.Р. Математика: підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл./ Г.М. Янченко, В.Р. Кравчук. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2006. – 273 с.:іл.

Посібники

1. Белешко Д.Т. Коло і круг: готуємося до екзамену: Навч. посіб./ Д.Т. Белешко. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2013. – 48 с.:іл.
2. Боднарчук Ю.В та ін. Математика. Вступні тести. Тренувальні задачі/ Ю.В. Боднарчук, М.В. Братик, Ю.О. Зазарійченко, О.І. Кашпіровський, Ю.В. Митник, О.С. Пилявська, В.П. Черкасенко. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», - 2005. – 216 с.:іл.
3. Гальперіна А.Р. Зовнішнє оцінювання (підготовка). Математика: Тренувальні завдання/ А.Р. Гальперіна, О.Я. Михєєва. – Х.: Веста: Вид-во «Ранок», 2007. – 112 с.:іл.
4. Захарійченко Ю.О. Математика: Зб. тест. завдань для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання/ Ю.О. Захарійченко, О.В. Шкільний. – К.: Генеза, 2008. – 104 с.:іл.
5. Збірник завдань для ДПА з математики. 11 кл./ О.І. Глобін, О.В. Єргіна, П.Б. Сидоренко, І.Є. Панкратова. – К.: Центр навчально-методичної літератури, 2013. – 174 с.:іл.
6. Збірник завдань для ДПА з математики. 9 кл./ О.І. Глобін, О.В. Єргіна, П.Б. Сидоренко, О.В. Комаренко. – К.: Центр навчально-методичної літератури, 2013. – 166 с.:іл.
7. Збірник тренувальних завдань з математики для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання/ О.Ю. Максименко, О.О. Тарасенко та ін. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2007. – 96 с.:іл.
8. Індивідуальний комплект для підготовки до ЗНО 2012. Математика: Збірник тестових завдань. – К. Видавничий дім «Основа», 2011. – 64 с.:іл.
9. Індивідуальний комплект для підготовки до ЗНО 2012. Програма та загальна характеристика тесту ЗНО 2012, методичні рекомендації щодо

підготовки до тестування: Методичний посібник. – К. Видавничий дім «Основа», 2011. – 64 с.:іл.

10. Мазур К.І. та ін. Тестові задачі з математики: Алгебра та початки аналізу: Навчальний посібник/ К.І. Мазур, О.К. Мазур, В.В. Ясінський. – К.: Фенікс, 2002. – 600 с.:іл.

11. Мазур К.І. та ін. Тестові задачі з математики: Геометрія: Навчальний посібник/ К.І. Мазур, О.К. Мазур, В.В. Ясінський. – К.: Фенікс, 2002. – 336 с.:іл.

12. Математика. Збірник завдань для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання. – Львів: ЛРЦОЯО, 2007. – 51 с.:іл.

13. Мерзляк А.Г., Полонський В.Б., Рабшович Ю.М., Ягар М.С. Збірник задач і контрольних робіт з алгебри для 9 класу. — Х.:Гімназія, 2009. — 128 с.:іл.

14. Нелін Є.П. Математика. Експрес-підготовка. ЗНО-2012/ Є.П. Нелін. – К.: Літера, 2012. – 240 с.:іл.

15. Роганін О.М. Збірник тренувальних вправ з математики/ О.М. Роганін. – Харків: ФОП Співак Т.К., 2008. – 160 с.:іл.

16. Старова О.О. Готуємось до ДПА, ЗНО з математики. Посібник для вчителя/ О.О. Старова, І.С. Маркова. – Х.: Вид. група «Основа», 2008. – 256 с.:іл.

17. Тадеєв В.О. Шкільний тлумачник словник-довідник з математики/ В.О. Тадеєв. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 1999. – 160 с.

18. Титаренко О.М. 5770 задач з математики/ О.М. Титаренко. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2007. – 336 с.:іл.

19. Цеглик Г.Г. та ін. Збірник типових конкурсних тестових завдань з математики/ Г.Г. Цеглик, І.Й. Гуран, І.М. Дудзяняй, М.Я. Бартіш, Б.М. Бокало, С.І. Тарасюк, В.В. Бабенко. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. – 136 с.:іл.

20. Чепіга Ю.В. Словник шкільної термінології. Математика/ Ю.В. Чепіга – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2010. – 384 с.

ВСТУП

Програму вступного випробування з «Іноземна мова» для здобуття освітнього ступеня «бакалавр» для вступників Одеського державного університету внутрішніх справ складено з урахуванням цілей, вимог і змісту навчання англійської мови у школі, закладених у Державному стандарті освіти та чинних програмах для 11-річної школи. Програма з іноземних мов для абітурієнтів повністю відповідає програмам загальноосвітньої середньої школи, тому під час підготовки до тестування можна цілком орієнтуватися на вимоги шкільної програми за усіма аспектами вивчення іноземної мови. Зміст завдань для здійснення контролю якості сформованості іншомовної комунікативної компетенції уніфікується за видами і формами виконання та враховує особливості англійської, німецької та французької мови.

Об'єктами контролю є читання і письмо як види мовленнєвої діяльності, а також лексичний і граматичний аспекти іншомовної комунікації (використання мови).

Зміст тестових завдань подається на автентичних зразках літературного мовлення, прийнятого у Великій Британії, Франції, Німеччині та відповідає сферам і тематиці ситуативного спілкування, зазначеним у шкільній програмі.

Завдання для визначення рівня сформованості іншомовної компетенції в читанні орієнтується на різні його стратегії: з розумінням основної інформації (ознайомлювальне читання), повної інформації (вивчаюче читання) та пошук окремих фактів (вибіркове читання). Джерелами для добору текстів слугують інформаційно-довідкові, рекламні, газетно-журнальні матеріали, уривки з художніх творів, зміст яких узгоджується з навчальною програмою. Тексти (для ознайомлювального читання) можуть містити незнайомі слова – до 5%, а для вивчаючого та вибіркового читання – до 3%, про значення яких можна здогадатись із контексту, за словотворчими елементами, за співзвучністю з рідною мовою (слова-інтернаціоналізми). Загальний обсяг текстів не перевищує 1500 слів.

Завдання для визначення рівня сформованості компетенції в письмі зорієнтовані на виконання комунікативно-творчих видів діяльності: писати повідомлення, опис, роздум на різні теми, пов'язані з інтересами та комунікативними потребами, що узгоджуються із змістом шкільної навчальної програми. Загальний обсяг письмового завдання не менше 100 слів.

Контроль лексичної та граматичної компетенції (використання мови) передбачає визначення рівня сформованості мовних навичок: здатності самостійно добирати і формоутворювати лексичні одиниці та граматичні явища відповідно до комунікативних потреб спілкування у межах сформульованих завдань. Основними засадами для вибору видів і змісту тестів слугують завдання комунікативно-когнітивного спрямування.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІНОЗЕМНА МОВА» (англійська)

СФЕРИ СПІЛКУВАННЯ І ТЕМАТИКА ТЕКСТІВ

I. Особистісна сфера

- Повсякденне життя і його проблеми.
- Сім'я. Родинні стосунки.
- Характер людини.
- Помешкання.
- Режим дня.
- Здоровий спосіб життя.
- Дружба.
- Стосунки з однолітками, у колективі.
- Світ захоплень.
- Дозвілля, відпочинок.
- Особистісні пріоритети.
- Плани на майбутнє, вибір професії.

II. Публічна сфера

- Погода. Природа. Навколишнє середовище.
- Життя в країні, мову якої вивчають.
- Подорожі, екскурсії.
- Культура й мистецтво в Україні та в країні, мову якої вивчають.
- Спорт в Україні та в країні, мову якої вивчають.
- Література в Україні та в країні, мову якої вивчають.
- Засоби масової інформації.
- Молодь і сучасний світ.
- Людина і довкілля.
- Одяг.
- Покупки.
- Харчування.
- Науково-технічний прогрес, видатні діячі науки.
- Україна у світовій спільноті.
- Свята, пам'ятні дати, події в Україні та в країні, мову якої вивчають.
- Традиції та звичаї в Україні та в країні, мову якої вивчають.
- Видатні діячі історії та культури України та країни, мову якої вивчають.
- Визначні об'єкти історичної та культурної спадщини України та країни, мову якої вивчають.
- Музеї, виставки.
- Живопис, музика.
- Кіно, телебачення, театр.
- Обов'язки та права людини.
- Міжнародні організації, міжнародний рух.

III. Освітня сфера

- Освіта, навчання, виховання.

- Студентське життя.
- Система освіти в Україні та в країні, мову якої вивчають.
- Робота і професія.
- Іноземні мови в житті людини.

ТЕМИ З ГРАМАТИКИ

Іменник

- Граматичні категорії (однина та множина, присвійний відмінок).
- Іменникові словосполучення.
- Лексичні класи іменників (власні та загальні назви: конкретні, абстрактні іменники, речовини, збірні поняття).

Артикль

- Означений і неозначений.
- Нульовий артикль.

Прикметник

- Розряди прикметників.
- Ступені порівняння прикметників.

Числівник

- Кількісні, порядкові та дробові числівники.

Займенник

- Розряди займенників.

Дієслово

- Правильні та неправильні дієслова.
- Спосіб дієслова.
- Часо-видові форми.
- Модальні дієслова.
- Дієслівні форми (інфінітив, герундій, дієприкметник).
- Конструкції з дієслівними формами (складний додаток, складний підмет, складний присудок).

Прислівник

- Розряди прислівників.
- Ступені порівняння прислівників.

Прийменник

- Типи прийменників.

Сполучники

- Види сполучників.

Речення

- Прості речення.
- Складні речення.
- Безособові речення.
- Умовні речення (0, I, II, III типів).

Пряма й непряма мова

Словотвір

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІНОЗЕМНА МОВА» (англійська)

Базова

1. Exam preparation course for Ukraine. Macmillan Education, 2018. 200 p.
2. Бахов І.С. (2017). English Grammar Practice: практикум з граматики англійської мови. Вид. 2-е, переробл. і допов. Київ: МАУП, 216.
3. Бесонова І.В.(2017).Англійська мова. Базовий курс: навч. посіб. для дистанційного навчання. Вид. 2-е, переробл. і допов. Київ: Університет "Україна", 318.
4. English for Law Enforcement: мультимедійний навчальний посібник.(2023). English for Law Enforcement - для здобувачів освіти першого та другого освітніх рівнів. Одеса, 376
5. Mable Chan. (2020). English for Business Communication, 246.
6. Raymond Murphy. (2019). English Grammar in Use Fifth Edition Intermediate with answers and Interactive eBook. Cambridge University Press, 396.
7. Felicity O'Dell, Michael McCarthy. (2017). English Vocabulary in Use Third Edition Elementary with eBook and answer key . Cambridge University Press, 174.
8. Roy Norris. (2017). Ready for First 3rd Edition Course book with key and eBook Pack. Macmillan Education, 150.

Допоміжна

1. Доброгорська О.В. (2018). English through idioms: навчальний посібник. Київ: Персонале, 216.
2. Грицай А.М. (2016). Використання газетних матеріалів на заняттях з англійської мови: навчально-методичний посібник. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 252.
3. Карабан В.І. (2014). Англійсько-український юридичний словник / уклад. Карабан В.І. та ін. Вінниця: Нова Книга, 1088.
4. Alla Yurchenko, Gregory Manin, Tetiana Redchenko.(2018). Oxford Exam Trainer Student's Book. Level B1. Oxford University Press: Oxford, 207.
5. Alla Yurchenko, Helen Weale. (2020). Oxford Exam Trainer Student's Book. Level B2. Oxford University Press: Oxford, 183.
6. Marta Rosinska, Lynda Edwards, Malcolm Mann, Stewen Taylor-Knowles. Get 200. Book.
7. Anne Kelly, Nick Kenny. (2017). Ready for PET. Coursebook with key and CD-ROM.: Macmillan Education, 126.
8. The A to Z guide to legal phrases. Plain English Campaign, (2018), 82.

Інформаційні ресурси

1. <https://osvita.ua/languages/distance/>
2. <http://lv.testportal.gov.ua:8080/>
3. <https://course.besmart.study/course/list>

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка «**відмінно**» (167-200 балів) – виставляється, якщо вступник має глибокі і системні знання, вміє узагальнювати теоретичний матеріал, співвідносити загальні знання з конкретними ситуаціями; оволодів навиками аналізу, моделювання та адекватного оцінювання ситуації; обізнаний з науковими працями вітчизняних та зарубіжних фахівців в даній галузі; матеріал викладає логічно, послідовно, переконливо і аргументовано.

Оцінка «**добре**» (134-166 балів) – виставляється, якщо вступник показав достатній рівень знання курсу; надав правильні, але не зовсім повні визначення термінів; засвоїв основи аналітичного методу; допускає незначні неточності в розкритті окремих теоретичних положень.

Оцінка «**задовільно**» (100-133 балів) – виставляється, якщо вступник в цілому засвоїв теоретичний матеріал курсу навчальної дисципліни, але декламує із деякими упуцненнями при визначенні основних явищ та процесів; намагається висловити своє ставлення до проблемних питань, хоча і не зовсім аргументовано; вміє аналізувати набуті теоретичні знання і співвідносити їх з конкретними ситуаціями; викладає матеріал непослідовно, неточно, з наявними помилками.

Оцінка «**незадовільно**» (0-99 балів) – виставляється, якщо вступник виявив слабкі (відсутні) знання теоретичного матеріалу навчальної дисципліни; не зміг дати визначення основних категорій та явищ; відсутні знання основних норм і визначень; матеріал викладається непослідовно, нелогічно, фрагментарно та з допущенням помилок.

Результати вступників визначаються на основі кількості тестових балів, набраних ними за виконання завдань, згідно таблиці переведення тестових балів з української мови, історії України, математики, іноземної мови національного мультипредметного тесту до шкали 100 – 200 згідно додатка 4 Правил прийому до ОДУВС.